

mnogo ljudi, ki so kot prostovoljci v različnih bitvah padli. In zdaj, ko je Rusija čez četrto milijona ljudi proti meji Turški potisnila, bi bilo vsega konec, mogočna protektorica Jugoslovancev bi uteknila meč v nožnice in prepustila izvršenje svoje naloge dvema državicama?! Je li Rusija za kratek čas spravila tako silno vojsko na noge? So bile take velikanske priprave za vojsko na Angleškem, v Turčiji in še celo v Avstriji le igrača? Je li toliko krvi bilo prelite zato, da se zemlja z njo pognoji? Zelo neverjetno je vse to in — recimo naravnost — malo častno za Ruskega velikana, ako bi se dal na tak način v kozji rog vgnati.

Drugo vprašanje pa je to: Bo li Turčija dala si ukazovati, se bo li ravnala po teh ukazih? Gotovo je, da se brani vsake okupacije, če bi bila z njo najboljša prijateljica njena, Angleška, zadovoljna. Če bi tedaj tudi Rusija podala se in odnehala od vojske, morajo vsi ti načrti razbiti se ob trdovratnosti Turčije. Verjetno pa vendar ni, da bi Rusija odjenjala brez poročstva ali da bi ji bila Turčija sama zadosten porok za izpešjavo tega, kar Rusija za kristijane zahteva. Država, v kateri peščica mož in žensk zamore napraviti državno prekucijo, pač ne more dati nikomur nobenega poročstva, kajti če bi bila tudi volja dobra, je pa meso slabo.

Z golobicami, ki jih z oljko v kljunu spuščajo diplomati po svetu, se jako malo vjema to, kar Turki o premirju počenjajo. Skoro ga ni dneva, da ne bi prestopili odločene jim meje. Dne 6. t. m. so pri Zajčarji pridrli v Salaš in po kratkem boji z majhno Srbsko posadko zasedli ta kraj. Ravno o tistem času so ob Javorji napadli Srbske žitnice in shrambe za živež. Tam pa, kjer so zasedli prejšnje Srbske pozicije, se prav po zverinsko zabavajo s tem, da izkopavajo trupla Srbov in jih mečejo psom! Ali je tak rod res za mir?

Edino, kar je pri vsem tem najbolj verjetno, je še to, da Avstrija ne bo — kar se je prej govorilo — posedla Bosnijo in Hercegovino. Za to bi namreč potrebovala najmanj četrto milijona vojakov. Kje pa je denar za oboroženje in vzdrževanje tolike vojne? Treba bi bilo velikega posojila iskati, a kje? Saj so še 40 milijonov komaj skup spravili in sicer le po 59 za 100. Iz teh vzrokov se Avstrija skoro ne more vmes vtikati, neverjetno pa je, da bi se sedanji ropot tudi drugje tako sam po sebi vlegel.

Lepše prilike, kakor zdaj, Rusija pač ne bo kmalu ali celo nikoli več imela, osvoboditi Jugoslovane in ob enem poravnati zgubo pri Sebastopolu. Če bi to priliko zdaj v nemar pustila, zapravila bi vse zaupanje Jugoslovancev. Mi ne moremo verjeti, da bi jej nič ne bilo ležeče na tem zaupanju, ravno tako ne verjamemo, da bi Črnogorski knez po tolikih slavnih zmagah šel v Carigrad uklanjat se po njem premaganemu sultanu. Zato se nam glasovi o miru zdé le domišljije, nič drugega, iz katerih bo Evropska diplomacija brž prebudila se, ko počí prvi top ob Prutu.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

VI.

Sodba večne pravice.

(Dalje.)

Tu naj bo še omenjeno, da je R. J. sam srečko tako izvrstno ponaredil, ker je bil v prejšnjih časih

znan z nekim kamnotiskarjem, kateri mu je prilično to umetnost pokazal. Vendar je imel kot strežaj pri sebi pištolo in če bi bil Komar zapazil goljufijo, bi jo bil sprožil va-nj, naj bi že potem bilo, kar koli. Vse ali pa nič — to je bil njegov sklep in sreča za Komarja, da ni zasledil goljufije, sicer bi bil že dolgo gnjil v zemlji. —

Zadnje, kar sem našel v paketu, je bilo pismo duhovnika, da je ranjenec umrl.

To je ob kratkem bil zapopadek pisma.

Po postavi že bi se morala preiskava zoper umrlega vstaviti, al ker je šlo tu največ za to, da bi se denar, če mogoče, nazaj dobil, se podam sam k trgovcu Komarju, ter mu pokažem najprej pobotnico. Ko jo zagleda, obledi, a naglo se zopet popravi in reče z nekako naglostjo:

„To ni nič res, jaz ga nisem goljufal! Kje ima dokaze?“

„On je umrl, toraj vam ne bo mogel nič več dokazati.“ Na to mu podam pismo do mene in mrtvaški list.

Težko je popisati, kako je moža to vse prijel. Sprehajale so ga različne barve, vedno si je brisal pot z obraza in besede so se mu medle, kakor da bi bil prišel ob pamet. Jaz sem po vsem tem prepričan, da imam res goljufa pred sabo. Zato ga s strogo besedo prašam:

„Kdo je ta ‚R. J.‘? Vam bo ime znano?“

„O, jaz — jaz ga ne poznam, nič ni res, da bi ga bil ogoljufal za tu zapisani znesek.“

„Potem berite tu, kar je on pisal kratko pred smrtjo.“

Podam mu vsa pisma, on jih odpre, a komaj je bral prvo vrsto, se jame tresti, omahne in pade na tla. Jaz pokličem ljudi, ter tudi sam priskočim, pisma pa vtaknem v žep. Čez par trenutkov pride k sebi, a ko zagleda mene, si pokrije oči z roko in upije kakor blazen:

„Nič ni res, nič mi ne bote dokazali. Oni odvetnik je mrtev, nihče nič ne vé.“

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Trbiža 12. dec. — Kakor je podoba, se vendar že bližamo času, da se bode začela delati železnica na Laško. Kratka je sicer ta cesta, ki bode od Trbiža peljala v Podtablo (Pontebo), vendar je željno pričakujemo na korist Koroški obrtniki in Koroški kupčiji. Upanje za to nam daje politični obhod poti, po kateri se ima ta železnica napraviti, ki je bil 30. dne u. m., in katerega sta se udeležila poleg vladnih zastopnikov tudi zastopnik deželnega odbora in kupčijske zbornice. Popolnoma se pa skladamo z mnenjem časnika „Kärnt. Volksstimme“, ki po pravici povdarja, naj se železnica naredi trdna in pa dober kup. Da se železnice v našem cesarstvu dozda niso dober kup zidale, to dokazuje poročilo Dunajskih „Finanzielle Fragmente“, v katerih se to-le bere: „Pri zidanju Avstrijskih železnic v novjšem času se je tako gospodarilo, da se sme vprašati: ‚ali je več denarja teklo v žepe osnutkarjev („Gründer“) kakor pa za napravo železnic samih?“ In res se moramo čuditi, kako strašansko drage so naše železnice memo Nemških. Dolgost Avstrijskih železnic znaša 1927 milj in za nje potrošeni kapital 2230 milijonov goldinarjev, tako da na eno miljo poprek pride stroškov 1 milijon in 175.239 gold. Na Nemškem nasproti pa znaša dolgost železnic, ki jih tam imajo, 1906 milj, za katere se je potrosilo 1768 milijonov gold.; po takem tam pride na eno miljo le 927.863 gold. Iz

tega je razvidno, da ena milja Avstrijskih železnic je za 229.376 gold. dražja kakor v Nemčiji. Če tedaj v okroglem znesku 2000 železniških milj v vsaki imenovani državi v pregled vzamemo, se vidi, da se je v Avstriji za nje 458 milijonov gold. več potrosilo, kakor v Nemčiji. Se ve, da v Avstriji imamo denarja kakor čepin!

Iz Trsta 17. dec. (*Volitve*.) Velikih volilnih borb izid je ta, da imamo Slovenci v mestnem, oziroma deželnem zboru pet naših, ki so: Štefan Nadlišek, Ivan Vatovec, dr. Lozer, Jože Burgstaller in Ivan Nabergoj. V Skednji smo s svojim kandidatom vsled silnih nasprotnih agitacij propadli, tedaj imamo enega poslancev manj od prej. Naši so bili skoro povsod voljeni z veliko večino.

Iz Idrije 16. dec. (*Volitve*.) Nemčurji in renegati obračajo, poštenjaki Idrijčani pa obrnejo. Tako je bilo pri nas ob mestnih volitvah, ko smo v tretjem razredu zmagali z veliko večino, v drugem pa z nekoliko glasovi, dasiravno so nasprotniki napeli vse žile, da bi nas uničili. Al bilo je vse zastonj; volilci so se vrlo držali in to nam daje veselo nado, da bomo tudi o prihodnjih volitvah za deželni zbor poslali narodnjaka v zbornico. — V drugem razredu je bil hud boj, a dr. Jenko je vendar zmagal, v prvem pa, kjer so večidel uradniki, nismo kandidatov stavili. Zdaj, ko je večina v starešinstvu naša, bomo gotovo dobili za župana narodnjaka in marsikaj bo bolje. Idrija je rešila svojo čast kot slovensko mesto.

Novomesto 17. dec. (*Narodna naša čitalnica*) ima v nedeljo 24. dne t. m., popoldne ob dveh v dvorani narodnega doma svoj občni zbor, h kateremu vse čast. gosp. ude uljudno vabi odbor.

Iz Motnika 17. dec. Kr. — Kakor skoro vsako leto, tako je tudi letos poginilo mnogo svinj za jako hitro boleznijo. Živinče postane rdeče-višnjevo in kmalu je po njem. Prav bi bilo, da bi se kak poduk za prihodnje leto v „Pratiki“ podal. *) Tudi pri nas je letošnja letina mnogo slabša memo lanske. Ozimne se je mnogo našelo, pa ni dala; taka je bila tudi z jaro setvijo; zelje so gosenice na nekaterih zelnikih čisto pokončale. To dobro ima še letošnja zima, da kmetje lahko spravljajo steljo in drva.

Slap pri Vipavi 18. dec. — Dopis od 9. dne t. m. potrebuje popravka. Res je, da delamo na to, da osnujemo „kmetiško čitalnico“; al to ni res, da smo pravila že poslali c. k. deželni vladi v potrjenje, katera še le izdelujemo. Hitrica ni zmirom koristna. — Prihodnje leto se nam zopet slabo napoveduje, kajti dan za dnevom imamo dež. Kaj bode počel ubogi kmet!

Kaplavas 1. dec. — Pri volitvi občinskega starešinstva 23. dne u. m. je bil Anton Erce iz Potoka za župana izvoljen, Luka Kern iz Kaplevasi in Janez Čebul iz Potoka pa sta bila za svetovalca izbrana.

Iz Pijave Gorice. — Pri volitvi 19. dne u. m. smo dobili za župana Franceta Duška, za svetovalce pa Lorenca Viranta, Janeza Padarja in Janeza Grma.

Iz Bizovika. (*Čitalnica naša*) ima na sv. Štefana dan, to je, 26. t. m. ob 4. uri popoldne občni zbor, h kateremu vljudno vabi vse družbenike

odbor.

Iz Ljubljane. — Jako mēgleno bliža se nam novo leto, naj pogledamo na notranje ali vnanje razmere. Nova pogodba Avstrije z Ogersko ni ne za las na boljem, kakor je bila, in trdovratnost Turčije naklonila bode svetu vojsko, o kateri nobena živa duša do-

zdaj še ne vé, kako daleč bode segla. Gledé na vse to utegnejo pač resnične biti besede Berolinskega časnika „Nat. Zeitg.“, ki iz Dunaja tako-le piše: „Naš notranji položaj je zelo mršav. Cesar sam je neki v veliki skrbi-kako se bodo homatije med dvema polovicama monar, hije izmotale. In tudi najtreznejši državniki ugibujejo, kako bode mogoče rešiti razpore.“ — To je nesrečni sad dualizma, na katerega „očetje“ njegovi leta 1867. še mislili niso!

— (*Mestni odbor*) je v svoji seji 12. dec. obravnaval proračun za prihodnje leto 1877. Pretresalo in ugovarjalo se je marsikaj od narodnih odbornikov, posebno gg. Potočnika, Horaka, Regali-a in Jurčiča, spremenilo se vendar končno nič ni, in tako bodo redni stroški znašali 110.930 gold., izvanredni 42.520 gld., skupaj se bode tedaj potrebovalo 153.450 gl. Ker pa dohodkov utegne biti le 129.773 gld., bode konec 1877. leta primanjkovalo 23.677 gld. Tedaj tudi tu „deficit“, ki je „stehender Artikel“ liberalne ère. Finančni odsek misli mestni blagajnici s tem pomagati, da bi se prodalo mestno posestvo na mahu. Le „fort mit Schaden“, dokler je kaj; ko nič več ne bo, bo pa mir!

— (*Iz seje dež. odbora 16. dec.*) Predlogu pomnoženega krajnega šolskega sveta v Žužemberku, da se služba nadučitelja na dverazredni ljudski šoli v Žužemberku podeli sedanjemu učitelju na fabriški šoli v Kočevji Francu Konciliji, je deželni odbor pritrdil, pa tudi sklenil, da se predlaga za nadučitelja v Št. Vidu pri Zatičini sedanji učitelj Alojzi Račič iz Čateža. — Od več odgonskih postaj predložene pogodbe zarad dajanja hrane in priprege za odgonce leta 1877. bile so potrjene, in došle ponudbe za pripravo lesa za zidanje norišnice na „Studencu“ rešene.

— (*V zadnji odborovi seji družbe kmetijske*) so bili sledeči gospodje enoglasno za ude izvoljeni: po predlogu podružnice Novomeške gospodje: Bobnar Franjo, kovaški mojster v Kandiji, Derganc Anton, c. k. gim. profesor v Novem mestu, vitez Fichtenau Tousaint, grajščak v Novem mestu, Fischer Ivan, c. kr. gimn. vodja v Novem mestu, Koprivšek Lavosl., c. k. gimn. profesor v Novem mestu, Nachtigal Rajm., c. k. gimn. profesor v Novem mestu, Ogorek Josip, c. k. gimn. profesor v Novem mestu, Pečar Mihael, c. k. gimn. prof. v Novem mestu, Poljanec Ivan, c. kr. gimn. profesor v Novem mestu, Rück Ivan, grajščinski oskrbnik v Ruperčah, P. Stavdahr Ignacij, c. kr. gimn. profesor v Novem mestu, bar. Wampolt Franjo, grajščak v Hmelniku; — po predlogu podružnice Krške gospodje: Bušič Josip, c. k. viši poštni upravnik v pokoji in posestnik v Št. Jerneji, Grivic Franjo, kaplan v Leskovcu, Hribar Franjo, c. k. brambovski nadlajtenant in posestnik v Jesenicah, Knavs Ivan, vikar v Krškem; — po predlogu podružnice Vipavske gospodje: Malik Filip, posestnik in župan na Slapu in pa Žepič Franjo, adjunkt na deželni vino- in sadjerejski šoli na Slapu; — po predlogu centralnega odbora: gospod Zamejic Andrej, profesor bogoslovja v Ljubljani.

— Gospod kanonik Anton Urbas je namesto g. prošta Zupana postal župnik tukajšnje stolne cerkve in pa okrajni dekan.

— (*Čitalnica naša*) ima svoj letni zbor 26. dne t. m. (na sv. Štefana dan) dopoldne ob 11. uri. Program se razpošlje čast. družbenikom.

— Zimsko obleko za 50 šolskih otrok obojega spōla so dodelale naše blage gospé in gospodičine, ki delila se bode po večletni navadi v dvorani narodne čitalnice prihodnjo nedeljo, dopoldne ob 11. uri. Vsak obdarovanev dobi popolno čedno obleko.

— Temu veselemu naznanilu dodaja vredništvo po želji in v imenu gospojnega odbora, ki je na čelu

*) Bolezen je tako imenovani pereči ogenj, o katerem so „Novice“ že mnogokrat pisale; sicer se pa lahko izvrši Vaša želja v prihodnji „pratiki“. Vred.

stal dobrotnemu podvzetju, presrčno zahvalo sl. hranilnici Kranjski za velikodušno darovanih 100 gold., s katerimi je tako zdatno podpreti blagovolila dobrodejni namen. Solze hvaležnih siromakov morejo jej biti najmilejša zahvala!

— (*Slovensko gledišče.*) V nedeljo je bila hiša zelo polna, občinstvo se je posebno kratkočasilo po Kajzeljevih burkah in bodečih kupletih. Igrali so do malega vsi dobro — za burko, kakoršna je „Faustova kapica“. Poslovenjena pa je igra jako slabo in površno, germanizmi strašno zbadajo uho. — V petek 22. t. m. se bo kazala resna igra „Zblaznela je“. Ta predstava bo zadnja v tem letu.

— (*Dežman — Slovenec.*) Kdor tega ne verjame, naj bere Dežmanov govor v državnem zboru 14. t. m., v katerem se nahaja sledeči stavek: „Mi smo Slovenci, le Hrvatje nočemo biti, čeravno so Hrvatje časti vreden narod.“ Dežman je tedaj Slovenec, če prav tega v dejanji ne kaže; zakaj pa ima tak strah pred Hrvati, ki so mu vendar „časti vreden narod“, tega ne razumemo.

— Z veseljem smo opazili prilogo 289. listu Zagrebškega „Obzora“, katera nam kaže nov časnik, ki v Zagrebu začne izhajati pod naslovom „Pučke novine“. Časopis za gospodarstvo, obrt in narod. V vnanji obliki in obsegu se „Pučke novine“ kažejo pravo sestrico „Novicam“, in tudi doklado imajo z naslovom „Oglasnik“. Vrednik jim je g. Ljudovit Tomšič. Na zdravje!

— Francesconi, znani morilec pismonoše Guga na Dunaji, je bil v soboto obešen, ker ga cesar ni pomilostil. — Malo dni prej je zgodilo se na Dunaji zopet grozno hudodelstvo, umoril je namreč sin svojo lastno mater. Tako napreduje na Dunaji liberalizem in brezverstvo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Zbornici poslancev je ministerstva predsednik naznanil, da je presvitli cesar potrdil postavo o uravnavi zdravniških služeb.

— Zbornica poslancev že več dni v dnevnih in ponočnih sejah obravnava državni proračun za leto 1877, da ga končá pred prazniki. Ni skoro izgleda, da bi bile v katerem državnem zboru tako ostre pušice letele na ministerstvo in ne le samo od vladi nasprotne, ampak tudi od nji prijazne strani, kakor se je to v zbornici Dunajski godilo — in s tem podkopavala veljavo in avtoriteta vlade. Noben Avstrijan pač ne more za prazno stvar smatrati dogodkov, ako poslanci prvaki, kakor so Skene, Schönerer, Plener in drugi resno „dr-

žavni bankerot“ prerokujejo, in da se noben poslanec ne oglasi, ki bi se ustavil takim besedam in da celó finančni minister ni njim s takimi dokazi nasproti stopil, ki bi ovrgli ono prerokovanje. Kakošen krič bil bi v Parizu ali Berolinu, ko bi se ondi predrznil kdo, državni kredit tako spodkopavati, kakor so to storili Dunajski poslanci in celó privrženci ministerstva! Skene se je v Cislajtanijski ves čas z vojaškimi „hlačami“ ukvarjal, — Plener, Suess in drugi so vsako leto pritrjevali ministerskemu stroškovniku, ministersko sistemo hvalisali in v nebo povzdigovali, kako, da so še le zdaj prišli do spoznanja, da Cislajtanijska na tako slabih nogah stoji! Ali more država kar čez noč priti na kant? Posebno veliko je imel pretrpeti kupčijski minister Chlumecky, ki se je nekoliko zagovarjal, al beseda mu je jako slabo tekla, misleč si menda: vsaj vi še manj razumete stvar kakor jaz. Čudni so res ti ustavoverni gospodje! Vpijejo in kričijo, grajajo in zabavljajo — nazadnje pa dovolijo vse, kar ministri hočejo. Taki zborovi večini nasproti se pač ni treba ministerstvu napenjati z ometavanjem ugovorov.

Ogersko. Iz Pešta. — Zadeve o banki Ogerski niso še v ničemer jasneje in tudi se ne vé, kaj sta ministra Tisza in Szell opravila s svojimi audiencijami pri kralju. Mnogi mislijo, da bankine zadeve konečno zrušiti utegnejo obojno ministerstvo, ker ni podobe, da bi to ali uno ministerstvo popustilo svoje stališče. Veliko glasov je za to, da se osnuje samostalna ceduljna banka Ogerska. Dober tek!

Turško. — V Carigradu se dogovarjajo diplomati, a dozdej še niso nič sklenili. Konečna konferenca je odložena do sobote. Moskovski listi konstatirajo, da se je zdaj Francoska jela vnemati za Turčijo. Rusija predlaga, da bi Angleška zasedla Dardanele, Rusija in Rumunija Bulgarsko, Avstrija Bosno in Hercegovino, Italija pa Epir in Tesalijo. Turki pa so odločno zoper vsako tujo okupacijo, tedaj se od konference ni ničesa nadjati in Rusija bo potem najbrž brez odloga šla na delo.

Žitna cena

v Ljubljani 16. decembra 1876

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 10. — banaška 10 fl. 94. — turšice 6 fl. 80. soršice 6 fl. 77. — rži 6 fl. 40. — ječmena 4 fl. 70. — prosa 4 fl. 70. — ajde 5 fl. 85. — ovsa 3 fl. 57. — Krompir 3 fl. 40 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 18. decembra.

Unirani državni dolg 59 fl. 60 kr. Ažijo srebra 118 fl. 25 kr.
Naravno posojilo 65 fl. — kr. Napolendori 10 fl. 12 kr.

Vabilo na naročbo „Novic“

za leto 1877.

Naročnina „Novicam“ ostane kakor je bila dozdej:

v tiskarnici prejemanje za celo leto 4 gold.

„ „ „ za pol leta 2 „

„ „ „ za četrto leta 1 „

po pošti pošiljanje za celo leto 4 gold. 60 kr.

„ „ „ za pol leta 2 „ 40 kr.

„ „ „ za četrto leta 1 „ 30 kr.

Za pošiljanje na dom v Ljubljani za celo leto se plača 40 krajc. Naročnina se pošilja Blaznikovi tiskarnici v Ljubljano in to najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen), ki se dobivajo pri vsaki pošti in veljajo le 5 krajc. — Za spremenjenje napisa med letom se plača 15 kr.

Častite naročnike prosimo, naj hitijo z naročilom, da brž prvi list v redu dobijo.

Vredništvo.

Odgovorni vrednik: Alojzi Majer. — Tisk in založba: Jožef Blaznikovih dedičev v Ljubljani.